

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

GODINA XXIX. • BROJ 346 • LISTOPAD 2023.
Cijena 2 KM • Za inozemstvo 2 €

Izgledalo je to kao u distopijskim filmovima. Kroz precvikanu žicu iz svoga su se geta uz krike probili napadači koji će loviti i gotovo žive čerečiti nesretne stanovnike pograničnog područja. U isti mah dio napadača s mašinkama prelijeće preko zida na primitivnim paraglajderima s propelerom i snimaju se. Ali u isti mah polijeću i rakete, koje će dati na znanje da to nije distopija nego današnjica. Mjesto radnje je Izrael, uz granicu s palestinskim getom poznatim kao pojas Gaze. Napadači su militanti čija se organizacija zove Hamas. Čuvena izraelska obavještajna služba Mossad uhvaćena je na spavanju i prodor na 22 mjesta u izraelski teritorij neki su, po faktoru iznenađenja, usporedili s Pearl Harborom. Politički čelnik Hamasa u svom vatrenom govoru najavio je pohod sve do Kupole na stijeni, akcija je i nazvana Al-Aqsa, htijući sebe predstaviti novim **Saladinom**. Upad je ipak brzo neutraliziran, ali posljedice su strašne i pokazuju koliko se vjerske mržnje oko Jeruzalema nataložilo. Izraelska odmazda je nikad žešća. Dijelom i zato što je poljuljan ego odnosno imidž vojnički krute države. Kad su rakete Hamasa poletjele prema Tel Avivu ranjivim se pokazao i izraelski proturaketni štit zvani Željezna kupola, smatran najnaprednijim na svijetu. Nije mogao zaustaviti kišu projektila, desetak posto njih je ipak palo na grad, dovoljno da Izraelci koji su se osjećali duboko sigurnima broje žrtve u stotinama. Sukob prijeti da se dalje proširi na regiju, jer tu je i Libanon

IZMEĐU DVA BROJA

odnosno Hezbollah, još jedna militantna skupina, čiju su vojni potencijali, posebno raketni, veći od Hamasovih. Svijet je u reakcijama tipično (interesno, ali i religijski) polariziran kad je riječ o trvenjima i ubijanjima na srednjem istoku, uglavnom Amerika je odmah objavila podršku Izraelu, čiji je premijer **Netanyahu** službeno proglasio rat i prijeti uništenjem Gaze.

Politički predstavnici BiH i dalje se blamiraju na različite načine. **Dodik** lukavo prijazan s **Erdoganom** u Ankari, **Komšić** za govornicom Skupštine UN-a u New Yorku u svojim iluzijama i aluzijama uspoređuje **Plenkovića** s **Putinom**, **Bećiroviću** zbog sklonosti pisanju jalo-vih otvorenih pisama iz RS-a sugeriraju da bude tiktoker pa da te samodopadne videoseanse naplaćuje. U SDA-u i u HDZ-u BiH trenutno zabavljeni unutarstranačkim raskolima.

Balkan je također nemiran. Na tlu Kosova izveden diletantski pokušaj otvaranja novog sukoba, odgovornom se drži Srbija. A Kosovo, kao i Palestinu, ne priznaje otprilike polovica svijeta, dakle te zemlje nisu u punopravnom članstvu UN-a i to čini razliku ili bolje reći izliku zašto jedan Zapad upreže tolike kapacitete i pomaže Ukrajincima. U pozadini ratova uvijek su interesi velikih igrača na svjetskoj sceni. BiH je recimo bila priznata pa se zna što ju je snašlo 1990-ih.

Nebriga međunarodne zajednice. Kad je u Daytonu ipak nekako sastavljena bio je to popravni ispit UN-a, ali i taj nije baš sretno odrađen. I kakva god na kraju bila, naoko suverena, danas BiH rastaču najviše iznutra, opet njezini sinovi. Pokvarenom politikom, a i korupcijom. Evo podatka tome u prilog, npr. o prometnicama. Od svih zemalja u Europi BiH ima toliko loše ceste da je ispred nje, na neslavnom prvom mjestu, samo Moldavija. Dakle, čak je i Kosovo naprednije. Sredstva od tzv. putarina stoje (navodno) neutrošena, ne mogu se entiteti nešto dogovoriti pa se to ne ulaže, a nasušno je potrebno. I po mnogim je drugim parametrima upravo BiH uvjerljivo na prvom mjestu, ili na zadnjemu, ovisi kako se gleda. Recimo, ima najlošiji natalitet u Europi. Ali, našim je vlastima važno samo da su doznake iz inozemstva obaraju rekorde. Ove godine, procjenjuje se, taj priljev novca nezarađenog u BiH, ali koji se u BiH slije, kroz potrošnju i naplatu PDV-a dospije u javne proračune i poslije ispari, bit će preko 5 milijardi KM. I zašto bi se onda vlasti zamarale sve većim propadanjem domaće privrede.

U Varešu se, međutim, bliži trenutak otvaranja rudnika srebra, olova i cinka iznad Borovice (najavljeno za 19. listopada). A odande, iz borovičke gore (uz podsjećanje: u ratu prije 30 godina potpuno razorene župe), ovoga puta donosimo fotografiju na naslovnici.

B

USUSRET JUBILEJIMA

Naš mjesečnik u 2024. godini obilježit će dva važna događaja, svoja nova dva dometa: izlazak 350. broja, koji pada u veljači, a ujedno će se s 2024. godinom navršiti 30 godina otkako list "Bobovac" izlazi. Tim povodom formiran je nedavno organizacijski odbor koji će pripremiti obilježavanje ovih jubileja. U sastavu odbora su: Mario Mirčić, predsjednik Podružnice

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

Napretka u Varešu, prof. dr. Anto Markotić, u svojstvu koordinатора s institucijama Vlade RH u Zagrebu, te glavni i odgovorni urednici lista s

najviše staža – Čedomir Jelić (koji je to bio desetak godina) i Mladenko Marijanović (gotovo dvadeset godina). Što reći osim: tko bi se nadao da će projekt lista biti doveden (i) do praga ovih jubileja... Hoće li se dalje i kako? – zacijelo će se ponovono postaviti i to pitanje. A kada će se u idućoj godini održati obilježavanje spomenutih jubileja, gdje i na koji način, odbor će o tome pravovremeno obavijestiti javnost.

R. R. B

IZ ŽUPNIH MATICA

VAREŠ Vjenčani: Matej Pervan i Adrijana Deanović.

Umrli: Janja Blekić rođ. Anđić (1946.), Božo Krištić (1942.), Ivka Nevjestić rođ. Ivandić (1958.), Ljupko Vidović (1935.).

VIJAKA Umrli: Ljubica Jurkić rođ. Perović (1936.).

Izdavanje ovog broja potpomognuto je sredstvima Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Središnje uprave Hrvatskoga kulturnog društva "Napredak"

Župna crkva u Borovici – (foto: Zoran Stojanović)

POTPORA LISTU "BOBOVAC"

A. P., SAD – 100 KM,

N. N., Vareš – 40 KM,

N. N., Kiseljak – 90 KM.

Svima hvala lijepa!

Dvije sjednice Općinskog vijeća

Dana 28. rujna 2023. godine održana je 28. sjednica Općinskog vijeća Vareš s 14 točaka dnevnoga reda. A ispred dnevnoga reda, kao i obično, vijećnička pitanja i odgovori općinskog načelnika, oni koje je moguće usmeno pružiti. Najčešća tematika u pitanjima – infrastruktura, ovoga puta krpanje rupa na ulicama i cestama u prigradskim naseljima (dok još traje sezona građevinskih radova). Općinski načelnik **Zdravko Marošević** dao je do znanja vijećnicima da su konstantni problemi s izvođačima, s njihovim nedostatkom radne snage i dobre organizacije, te podcrtao da izdvajanja za to uopće nisu upitna.

Pod prvom točkom nije uopće bilo rasprave, o izvršenju općinskog proračuna za prvu polovicu tekuće godine, a onda, kod glasovanja, to izvješće nije dobilo podršku. Godišnje izvješće o radu Centra za kulturu i edukaciju Vareš pobudilo je određenog zanimanja kod vijećnika i bilo je par pitanja. Direktorica ustanove **Šejla Kapetanović** kratko je kazala da će biti upućeni pismeni odgovori. Prije toga, u diskusiju se uključio i općinski načelnik kazavši da se od Centra očekuje više te da se djelatnost ne bi trebala svoditi samo na organiziranje manifestacija u Radničkom domu.

Pod tekućim pitanjima, međutim, izašlo je na površinu da postoje stanoviti problemi u upravljanju područjem srednjovjekovnoga grada Bobovca za što su ingerencije (na lokalnom planu) dodijeljene Centru za kulturu i edukaciju te je donesen zaključak da se o tome otvori nova rasprava na narednoj sjednici Vijeća, uz prisutnost direktorice.

Dana 9. listopada također je održana (treća) izvanredna sjednica OV Vareš da bi se Prijedlog Odluke o utvrđivanju javnog interesa za izgradnju puta Borovica (lokacija Rupice) – Tisovci uskladio s presudom Vrhovnog suda FBiH, a koja je ishodena po tužbi tvrtke BBM Amfibolit.

Radovi na infrastrukturi

U posljednje vrijeme aktualizirani su neki infrastrukturni projekti koje se odavno najavljuje, a jedan je takav i realiziran, tj. urađeno je asfaltiranje lokalnog puta na Zarudju, dionica od društvenog doma do ugostiteljskog objekta "Wigwam" u dužini od 616 metara. Izvođač je tvrtka "Mušibegović gradnja" iz Visokog, vrijednost ugovora iznosi 67.743 KM, a sredstva su osigurana od Vlade Republike Hrvatske. Uradit će se i sanacija krova na društvenom domu u MZ Strica-Zarudje, vrijednost tog ugovora je 51 tisuća KM, a izvođač je tvrtka "BK gradnja" iz Zenice. Sredstva su u jednakom omjeru osigurali Vlada Zeničko-dobojskog kantona i Općina Vareš. Rok za izvođenje radova je 75 dana, od trenutka kad započnu.

U međuvremenu je (27. rujna) započeta rekonstrukcija pješačkog mosta kod pijace u Varešu. Sredstva su i za njega osigurana potporom Vlade Republike Hrvatske, vrijednost ugovora je 13.469 KM, a i ovaj posao je na tenderu izborila "Mušibegović gradnja". Rok za završetak je 60 dana, međutim ovdje treba dodati i opasku da su građani neugodno iznenađeni načinom rada; most je za početak porušen u rijeku i prolaz je onemogućen, pa su tjedan dana poslije uklonjeni izlomljeni ostaci mosta iz korita rijeke, a onda su se opet izvođači povukli. Tih nekoliko sati posla na rušenju i uklanjanju stare konstrukcije razvuklo se (zasad) na 14 dana, a radi se o glavnom pješačkom mostu u središtu grada, pa su do daljnjega od glavne

ulice odsječeni gradska osnovna škola, Mala škola i prostor zelene pijace.

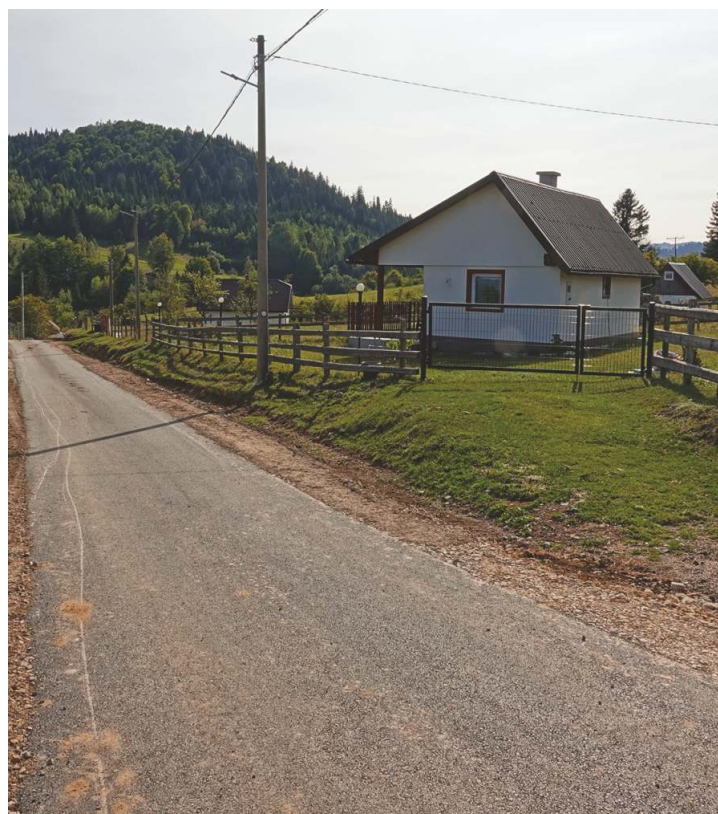
Od voditelja općinske Službe za prostorno uređenje **Ermina Muse** dobili smo i informaciju da je 22. rujna potpisan ugovor o rekonstrukciji odnosno asfaltiranju puta od lokaliteta Križ (Pogar) do Sastavaka (skretanje za lovački dom Igrišta) u dužini od 2.700 metara, čime će posljednja dionica lokalnog puta prema Borovici, a i nizvodno prema Lukama, biti asfaltirana. Rok za izvođenje radova je 90 dana, s tim da realizacija još nije počela.

Ugovor su potpisali izvršni direktor kompanije Adriatic Metals BH **Alem Logo** i općinski načelnik **Zdravko Marošević**, nakon čega su dali i izjave.

"Mi smo danas potpisali ugovor o donaciji od strane naše kompanije Adriatic Metals ka Općini Vareš jer mi smo već to obećanje imali i ranije, a danas smo ga ispunili. Iznos donacije je 88.666,88 KM. Zajedno radimo u svemu, zajedno rastemo kako mi kao kompanija tako i naša lokalna zajednica, naši partneri Općina Vareš i svi stanovnici u općini Vareš. Zahvala načelniku Zdravku Maroševiću i cijelom Općinskom vijeću na čelu sa predsjedavajućom **Mahirom Brkić**, mislim da svi rade jedan odličan posao na novim investicijama, i ono što mi radimo, naravno mi privodimo kraju. Akobogda 19. 10. 2023. godine slijedi gala svečanost otvaranja našeg projekta, očekujemo dodatna nova radna mjesta, jako veliki broj naših kontraktora i subkontraktora koji su direktno i indirektno uključeni u projekat. Ovo što slijedi je jedna zaista svijetla budućnost kako Vareša tako Federacije i države Bosne i Hercegovine", ocijenio je izvršni direktor Logo.

Načelnik Marošević zahvalio je kompaniji na donaciji i istaknuo: "Ovaj projekt je vrijednosti 488.666,88 KM. Vlada ZDK-a je prošle godine dala sredstva u iznosu od 400 tisuća KM, a kompanija Adriatic Metals je to sa svojim sredstvima omogućila. Ugovor smo potpisali, izvođač je već izabran, to je poduzeće 'Mušibegović' i već ovih dana trebaju pristupiti izvođenju radova."

3

Asfalt napokon i na Zarudju

Tura od Vareša do Olova

Ivan Jurilj

Ured Vlade Županije Zapadnohercegovačke za europske integracije, u suradnji s biciklističkim klubom "Hercegovinabike", organizirao je jedinstvenu promotivnu biciklističku turu koja se održala 30. rujna 2023. godine. Ova biciklistička avantura, koja je dio projekta "Kulturna ruta Franciscana", ima za cilj promociju i razvoj rute koja vodi kroz bogatu franjevačku kulturno-povijesnu baštinu, kulturu i tradiciju Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Crne Gore.

Polazište ove nezaboravne biciklističke ture bilo je ispred najstarije očuvane crkve u Bosni i Hercegovini, crkve sv. Mihovila u Varešu. Sudionici su krenuli na putovanje koje ih je vodilo do najstarijeg marijanskog svetišta Gospe Olovske u Olovu. Domaćini biciklističke ture bili su fra Leon Pendić, župnik župe u Varešu i fra Ilija Božić, upravitelj Svetišta Majke Božje u Olovu, koji su proveli sudionike kroz zanimljivu i turbulentnu povijest ovih krajeva i neprocjenjivo vrijedne materijalne i nematerijalne franjevačke kulturno-povijesne baštine u BiH. No, ova biciklistička tura nije bila samo putovanje kroz povijest već je to bila i prilika za upoznavanje lokalne tradicije, kulture, običaja, kulinarskih delacija i prekrasnih prirodnih pejzaža.

Jedno od neizostavnih mjesta na ovom putovanju bilo je i selo Očevija, poznato kao selo najstarijih kovača u Europi. Sudionici

Sudionici ture na polasku ispred vareške crkve

su imali priliku upoznati se s bogatom kovačkom tradicijom i zanatskim vještinama u kovačiji "Jozeljčić" koja se prenosi s generacije na generaciju.

Promotivna biciklistička tura "Kulturna ruta Franciscana – Putovanje kroz povijest i kulturu" organizirana je u sklopu istoimenog projekta, koji financira Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske, a provodi Ured Vlade Županije Zapadnohercegovačke za europske integracije i Razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije, što dodatno naglašava važnost kulturne razmjene i promocije bogate baštine ovih regija. **B**

Večer tamburaša

Tradicionalni festival tamburaške pjesme u Varešu, u organizaciji udruge "Moja prva nota", ove godine održan 30. rujna. Otvorili su ga najmlađi vareški tamburaši (pristiže dakle i nova generacija), a njima je ovo bio četvrti javni nastup. Poslije njih nastupio je sastav iz Srebrenika i Brčkog, a i fra Mirko Majdandžić ni ovoga puta nije izostao. Kad je bio u nemogućnosti doći, poslao je video

zapis svog nastupa s tamburašima iz Brestovskog i pozdravnu poruku publici u dvorani vareškog Radničkog doma. Posebni gosti ovom prigodom bili su članovi i članice glazbene udruge "Zametski koren" iz Rijeke. U predstavljanju je rečeno da spomenuta udruga djeluje već stotinu godina, te da je njihov dolazak u Vareš omogućen preko prijatelja iz Vareša koji danas žive u Rijeci pa su bili poveznica. U

nastupu riječkoga tamburaškog ansambla izveden je splet pjesama različitog žanra, te je među publikom stvorena odlična atmosfera. Završnica festivala pripala je domaćim izvođačima. Najprije Nađa Imamagić kao vokal u pratnji Rusa, Mirze i Igora, a za kraj mladi vareški tamburaši (oni malo stariji).

Festival tamburaške pjesme održan je pod pokroviteljstvom Federalnog ministarstva kulture i sporta, Ministarstva za obrazovanje, znanost kulturu i sport ZDK-a i Općine Vareš. **M.M. B**

Nastup tamburaškog ansambla iz Rijeke

Aktivno u Radničkom

U Radničkom domu u Varešu na izmaku rujna publici su ponuđena dva sadržaja. Tako je dana 25. rujna održana projekcija švicarskog dokumentarnog filma (snimanog i u Varešu) pod nazivom "DNK dostojanstva" (izvorno: The DNA of Dignity) autora Jana Baumgartnera.

U najavi je o filmu navedeno sljedeće: "Balkanski rat devedesetih godina rezultirao je nestankom tisuća ljudi, a njihovi posmrtni ostaci možda zauvijek ostanu nestali. Oni koji su ostali iza njih i preživjeli polažu svoje nade u iskopavanja i naučni rad. Forenzički antropolozi i

arheolozi rade s velikom koncentracijom. Osoba se stvara kost po kost. Hoće li dobiti identitet? Hoće li rodbina pronaći smiraj i grob, da usidre svoje sjećanje i tugu?"

A dana 27. rujna glumci Adem Smailhodžić i Zlatan Školjić u Radničkom domu pretpremijerno su izveli komediju "Ko je lud?"

"Predstava se fokusira na sukob ličnosti i interesa, na unutarnje sukobe sa samim sobom, a glumci kroz duhovitost nastoje poručiti nešto više o gorućim problemima našeg društva, na jedan nadasve inteligentan način. Poručuju i

pokazuju također do kojih mjera i granica ide ljudska banalnost i svijest o onome što danas možemo vidjeti svuda oko nas", navodi se vezano za komediju.

Iz Centra za kulturu i edukaciju Vareš kao ustanove koja upravlja Radničkim domom istaknuli su da je tekst za predstavu, po motivima jednočinke "Idiot" Muze Pavlove, adaptirala i dramaturški pripremila naša sugrađanka Nedžma Čizmo. No, koliko je PR Centra uporan u najavama ovakvih događanja pod krovom Radničkog, putem svog službenog facebook profila, toliko je i nekonzistentan u izvještavanju pa se nakon nekih događanja prenese kako je to prošlo, a nakon nekih ne nađe za shodno obavijestiti svoje pratitelje da su najavljeni sadržaji realizirani.

M. M. **B**

Iz Opće biblioteke

Jasmina Hasanspahić-Šijak, prof.

U organizaciji Opće biblioteke Vareš, u prostorijama čitaonice, 19.9.2023. godine održana je promocija dječje knjige "Mačak vegetarijanac i žaba u štiklama", autorice Elmiere Helać-Mekić, profesorice razredne nastave i autorice dosad objavljenih romana: "Kamen", "Kaldma", "Psi s raskrsnice", "Djetinjstvo jednog vremena", te zbirke basni "Horozograd". Jedna je od najčitanijih autorica dječje književnosti sa naših prostora, književnica s naglašenom empatijom za dječji svijet mašte i bezbrižno odrastanje. U svojim djelima nježno i subtilno govori o povezanosti dječjeg svijeta mašte i suvremene tehnologije, virtualnog života u kojemu preovladava plastičnost i irealizam, oboje zbunjujući za većinu djece. Zato je previše važno da se kod djece razvije ljubav ka knjizi, u kojoj će naći mnoge odgovore na zamišljena pitanja koja se, u većini slučajeva, ne usuđuju postaviti.

Kreativna radionica, koja je uslijedila u nastavku promocije, također je imala isti cilj: da se s djecom, u jednoj prilagođenoj i bitno drugačijoj atmosferi, razigra

S autoricom, na kreativnoj radionici (foto: Biblioteka)

njihovo unutarnje biće i oslobodi svo nakupljeno ćutanje, koje je čekalo istančani sluh da bi se na pravi način čulo i doživjelo. Čula se i pjesma, i svirka, i igra uz primjetne nekonvencionalne reakcije svojstvene samo djeci. Neopterećeni prisustvom nas odraslih, oni su slijedili svoj instinkt i upute voditelja igraonice, Elmiere Mekić i njenog saradnika, također profesora razredne nastave Sabita Agića, koji su od recikliranih materijala demonstrirali izradu različitih predmeta i pomagala. Djeca su ih s oduševljenjem pratila i utrkičala se tko će od njih prije i ljepše

uraditi vlastitu kreaciju. To je bio festival dječje mašte, razigranosti, kreativnosti.

Na kraju posebno treba naglasiti profesionalnu i duboku ljudsku podršku, koju je pružilo rukovodstvo Osnovne škole "Vareš" na čelu sa ravnateljicom Ilijanom Vidović i školskim pedagogom Suadom Karagić. Ovo je primjer nastavka suradnje obrazovnih i odgojnih ustanova sa područja općine Vareš, koja će i dalje trajati kroz novi vid uzajamne pomoći i podrške uz najavu novih radionica u cilju osposobljavanja mladih za buduća zanimanja i osobnu kreativnost. **B**

KVALITETA
KOJA SE
ČUJE!

HRVATSKI RADIO BOBOVAC
e-mail: radiobobovac@hotmail.com

Abecedarij Hrvata Bosne i Hercegovine

Željko Ivanković

U Mostaru su Hrvatska akademija za znanost i umjetnost BiH i Hrvatski leksikografski institut netom objavili Abecedarij Hrvata Bosne i Hercegovine s podnaslovom koji opisuje ovaj projekt – Kratki životopisi 2243 uspješnih i poznatih Hrvata iz BiH, knjigu koju urednički potpisuje Mladen Bevanda.

Knjiga je luksuzno opremljena i sadrži 495 stranica, formata 27 x 21 cm. Publikacija je zaključena 1. travnja 2023. godine. I uz atribuciju iz podnaslova treba znati da u knjige ovakvog profila – *Who is Who* – ulaze samo živi ljudi, a ovaj projekt određuje i kriterij da pojedinačne natuknice mogu ići do 350 riječi.

Budući da sam unutar Abecedarija izvanredno prezentiran, tj. da po broju dobivenih redaka spadam među 12-13 najreprezentativnije zastupljenih "uglednika", mogu, dapače moram *sine ira et studio* govoriti, o slabostima i propustima, koji su, nažalost, ovaj opsežan i skup projekt učinili više nego aljkavim, da ne kažem u konačnici i ne baš naročito upotrebljivim. Jer, reći će neki insajderi iz ovog projekta da je u njemu zastupljeno tek nešto više od 60 procenata onih koji su mogli i trebali ući u Abecedarij. Kako o tome pišem na drugom mjestu ovdje ću to reći samo u nekoliko natkunica, a pozabaviti se samo unutra zastupljenim ili nezastupljenim Varešanima, koji jesu ili mogu biti zanimljivi našem listu.

Da u knjizi nema ljudi poput književnika Ivana Lovrenovića, uglednog novinara Ivice Puljića, bivšeg nogometaša Roberta Kovača, predsjednika Napretka Nikole Čiče, izdavača Gorana Mikulića ili mladog doktora znanosti i vlasnika portala Prometej Franje Šarčevića, gotovo da je skandalozno. Jednako se to odnosi i na haške optuženike Darija Kordića ili Jadranka Prlića, ma koliko oni bili to što jesu. Knjige ovakvog tipa donose osnovne biografske podatke i tko nam ih može i

zašto uskratiti. Tim više što publikacija donosi sve one koji čine tzv. društvenu elitu i medijski eksponirane osobe, kako se navodi u predgovoru publikacije. A spomenuti haški optuženici i ako nisu elita, svakako su medijski eksponirane osobe, čiji osnovni biografski podaci itekako zanimaju ili mogu zanimati javnost ili ciljanu publiku.

Takav odnos izdavača je kao da nam, primjerice, enciklopedije uskraćuju osnovne podatke o zločincima tipa Hitlera ili Staljina. Ne uspoređujemo, ali ukazujemo, jer ovakve knjige imaju ili bi trebale imati svoju publiku i korisnike i tu ne bi smjele biti tako selektivne i restriktivne, inače se pitamo kome ili čemu uopće služe.

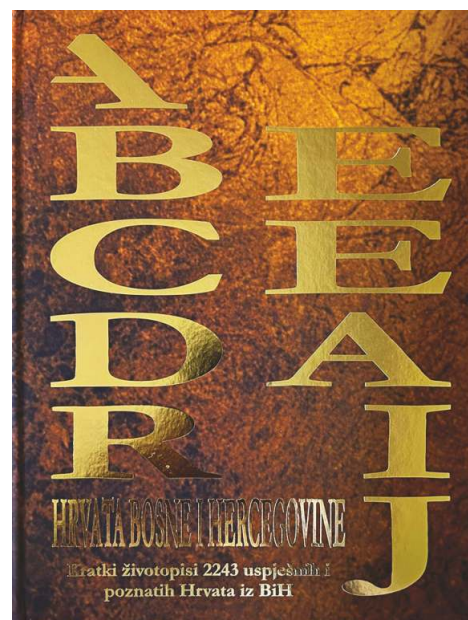
Nas posebno zanima zastupljenost Varešana. Pronašli smo ih 17. Petnaest ih je to po mjestu rođenja, te Mirjana Kasapović i Erna Lučić, kao Varešanke rođene u Sarajevu.

Koliko smo pozitivno iznenađeni da su tu našli mjesta i neki mlađi "uglednici", toliko smo iznenađeni nedopustivim izostankom brojnih u ovu kategoriju pripadajućih Varešana, što Varešana rođenjem, što Varešana rođenih u saraevskim porodicama.

Spomenut ću tek neke: Alena Kristića, Željka Lekića, Domina Malbašića, Mladenka Marijanovića, Antu Markotića, Ivicu Puljića, Željka Sertića, Dragana Švarca, u trenutku zaključena projekta još uvijek živog Franju Zlovića, Ivana Žilića...

I u knjigama ovakvog profila, premda su one nižeg ranga od enciklopedija i leksikona, važan kriterij čini broj redaka kojim je tko prezentiran, pa uz abecedni popis uvrštenih Varešana donosimo, zbog moguće radoznalosti potencijalnih čitatelja, uz ime i prezime i godinu rođenja, te broj redaka koji je tko dobio.

Boras, Vedran (1956) – 16; Božić, Ljiljana (1980) – 11; Drijenčić, Mladen (1965) – 14; Dugonjić-Mijatović, Hilda

Naslovnica publikacije

(1961) – 11; Džeba, Iva (1983) – 12; Firić, Gordan (1971) – 18; Herljević, Vladimir (1930) – 18; Ivanković, Željko (1954) – 38; Jelić, Čedomir (1959) – 11; Josipović-Jelić, Željka (1956) – 16; Kasapović, Mirjana (1956) – 24; Lučin, Erna (1969) – 13; Malbašić, Mihovil (1941) – 12; Mrljić, Robert (1978) – 13; Pogarčić, Ivan (1953) – 10; Tokmašić, Dubravko (1958) – 9; Vlašić, Ivica (1954) – 15.

Primijetili ste i da su u Abecedariju pogrešno pisana prezimena u slučaju dvoje Varešana: Erne Lučić i Dubravka Tokmačića. Ovdje smo u njihovu slučaju ostavili pogrešno napisana njihova prezimena, da ih zainteresirani mogu pronaći onako kako su prezentirani. A tko knjigu bude uzeo u ruke, vidjet će da je kod nekih autora upisan cjelovit datum rođenja, a kod drugih samo godina, uz sve druge propuste koje zbog prirode ovog teksta neću spominjati.

Ovakve knjige se ne objavljuju svake godine, pa da se doskora isprave svi nebrojeni propusti, ali i da se objavljuju tekstovi poput ovoga, s primjedbama, mogu im itekako koristiti. No, to nam ovdje nije bila nakana, nego još jednom, kao što smo to već radili sa sličnim (enciklopedijskim i leksikonskim) publikacijama, ukazati na zastupljenost naših sugrađana.

B

KOMPLETNA ORGANIZACIJA POGREBA
PRIJEVOZ POKOJNIKA U ZEMLJI I INOZEMSTVU
BUKETI • SVADBENI BUKETI • LONČANICE
SVJEŽE CVIJEĆE • POGREBNI VIJENCI

tel. +387 (0)32/ 843-083
061/ 753-522
061/ 783-326

Miholjdan u Varešu 1932.

Iz *Glasnika sv. Ante Padovanskoga* (br. 11, str. 291/292) objavljenog u Sarajevu 1932. godine prenosimo zapis pod naslovom "Proslava sv. Ante i Euharistijski kongres u Varešu", što čini zgodnu priliku za usporedbu današnjeg ozračja u Varešu s onim prije jednoga stoljeća.

Kao Tolisa, Bugojno, Rama i dr., tako je i Vareš istovremeno s obilježavanjem 700-godišnjice smrti sv. Ante održao i Euharistijski kongres na svoj god. dan sv. Mihovila Arkandela, 29. rujna. Uoči proslave došao je s autom sarajevski nadbiskup, preuzv. g. Dr. Šarić. Preuzvišenom je priređen izvanredno svečani doček, kakav su samo Varešaci bili u stanju upriličiti. Mjesni župnik, preč. dekan o. fra Domin Pavlović, izišao je s autom u Podlugove; u Dabravinama čekalo je pet-šest kočija s najviđenijim građanima; od Pajtova hana pridružilo se pratnji nekoliko motornih i dvadesetak običnih bicikla uz dobru stotinu osedlanih konja. Kićenoj pratnji otalen pa do Vareš Majdana priključilo se još nekoliko prvih vareških obitelji u kočijama i druga stotina veselih konjanika. Zbilja se ne može prežaliti što dolazak Preuzvišenoga u Vareš nije uslijedio u urečeni sat, jer ne samo što mrkla noć koja se spustila nije dopustila da se vidi sav sjaj ovoga izvanrednoga narodnoga slavlja, nego je radi zakašnjenja moralo otpasti iz programa i svečano

otvorenje Kongresa s večernjim blagoslovom. Ali zato su sve druge točke izvedene tačno po programu. Iza bakljade priređene su zabave u Katoličkom domu, Zvijezdi i Radničkom domu: da se mogne do Ponoćke zabaviti ogromna masa svijeta što se slegla toga dana u Vareš. Pretstavu iz doba engleske kraljice Elizabete "U danima kušnje" davanu u Katoličkom domu posjetio je i Preuzvišeni g. Nadbiskup, kao i pošt. o. Gvardijan iz Sutjeske fra Augustin Malić i većina prisutnih svećenika. Diletantice su bile koliko sretne u izboru komada toliko i spretne u izvođenju istoga. Pozdravljajući prisutne gđica Berta Slugić istakla je jezgovitim riječima veselje nad ovako rijetkom prigodom da zahvaljujući sv. Anti na velikim dobročinstvima iskazivanim kroz 700 godina mogu Varešani licem na svoj god. pokazati i ljubav prema Isusu u Presv. Oltarskom Sakramentu.

Na svečanoj pjevanoj Ponoćki propovjedaio je župnik iz Kaknja, preč. g. Divić o značenju i svrhi euharistijskih kongresa. Pod Misom, kao i na svim crkvenim funkcijama sutradan, pjevao je četveroglasno mješoviti crkveni zbor sv. Mihovila pod vodstvom pošt. o. fra Vitomira Zekića. Već u 4 sata dosta lijep broj vjernika pristupio je taj dan k Stolu Ljubavi, da se okrijepi hranom svetaca. U 6 sati bila je Misa s propovjedu za odrasle, a u 8 sati Misa i zajednička sv. Pričest mladeži. Pod ovom Misom izrekao je pošt. o. fra Putnik Brković, župnik iz Vijake, divnu propovijed o katoličkoj svijesti starih Varešana, pozivajući mladež da, potaknuta pohvalnim primjerima požrtvorne i ljubavi pune odanosti preda prema vjeri, ne dopusti da joj itko otme taj najsvetiji amanet. Krist ne smije dobiti samo sporedno mjesto; On – kao što je jedini Bog – jedini mora biti Gospodar i Kralj srdaca njihovih. Onda će život njihovih duša bujno napredovati i odrazivati se i prema vani, jer gdje god Sunce euharistijske milosti grije duše i u njima njeguje život nadnaravni, tu se vjerski osjećaj ne da više zadržati u tišini srca nego traži oduševljenja na slobodnom zraku. To su časovi javnoga klanjanja Presv. Hostiji, to su – rekao je govornik – "dani euharistijskoga Krista Kralja, dani

Osvijetljena župna crkva u Varešu
u povodu Kongresa

najmiliji katoliku, najnerazumljiviji nevjerniku, najmrži protivniku".

Svečana pontifikalna "pučka" Misa počela je u 10 sati. Veliko mnoštvo koje je pokrilo "luku" slušalo je zanosnu propovijed svoga Natpastira, koji je na njemu prirođeni i osebni način povezao tri zgođe ove lijepe svečanosti: sv. Mihovila zaštitnika vareške crkve i župe, javni zajednički poklon dekanije sutjeske Euharistijskom Kralju i 700-godišnji jubilej najomiljelijega sveca katoličke Bosne, sv. Ante. Iza toga se, pošto su pročitane praktične rezolucije, razvila velebna procesija kroz cijelu gornju varoš – prizor nezapamćen u Varešu. Ulice i kuće svečano iskićene, prozori gorućim svijećama osvijetljeni, divne euharistijske pjesme naše "Zdravo Tijelo Isusovo" i "Ponizno se" – ti živi svjedoci naše stoljetne odanosti Euharistiji – sve je to bilo jamstvo da one hiljade što su u zamjernom redu pratile Presveto imaju potrebu da osjećajima srdaca svojih dadnu oduševljenja na slobodnom zraku Božjemu; jer je vjera njihova njihov život. Ova veličanstvena manifestacija ljubavi prema Isusu i odanosti sv. Anti završila je oko 1 sat poslije podne sa svečanim "Tebe Boga hvalimo".

Glasnik sv. Ante pridružujući se toj zahvalnici izražuje nadu da će oduševljenje ovogodišnjeg Miholjdana u Varešu donijeti Varešu i cijeloj njegovoj okolini lijepe plodove katoličkog života.

Naslovnica Glasnika
sv. Ante Padovanskog iz 1932.

fra Leon Pendić, župnik župe Vareš

U vremenu punom izazova

■ Poštovani fra Leone, evo već četiri godine na čelu ste župe Vareš, dakle svoje rodne župe u kojoj ste imali mladu misu 2007. Gdje ste sve službovali u međuvremenu i je li preuzimanje službe župnika u rodnom kraju lakša ili teža zadaća za jednoga fratra?

– Nakon moga teološkog školovanja, zaređen sam za svećenika na Petrovo 2007. godine i slavio mladu misu u svojoj rodnoj župi Vareš u srpnju 2007. Moj đakonski praktikum se veže uz dvije župe: Livno, župa Svih Svetih, i župa Uzvišenja BDM – župa Osova. Tako da sam nakon svoje mlade mise imenovan župnim vikarom u župi Svih Svetih Livno i od kolovoza 2007. godine do srpnja 2009. godine sam obnašao službu župnog vikara u Livnu. Godine 2009. bile su redovne Provincijske promjene kada sam imenovan samostanskim i župnim vikarom samostana svetog Franje Asiškog u Gučkoj Gori. Od 2009. godine pa do jeseni 2011. bio sam u Gučkoj Gori, a već u prosincu 2011. preuzeo sam župu svetog Petra i Pavla u Brajkovićima. U Brajkovićima sam ostao sve do 2019. godine kada me moja zajednica poslala u rodnu župu Vareš, župu svetog Mihovila Arkandela. Prema tome, od srpnja 2019. godine pa evo sve do danas sam župnik u Varešu. Kada usporedim sve ove svoje dosadašnje župe i svoju rodnu župu moram priznati da ima odgovora evanđeoskim Riječima: "da prorok nije bez časti doli u svom zavičaju... ili nijedan prorok nije dobro došao u svom zavičaju". Kaže Evanđelje kada im je Isus izrekao ove riječi, htjedoše ga strmoglaviti s brijega na kojem je bi sagrađen Nazaret. Međutim, Isus odlazi mimo njih iz njihova grada jer se nije ispunilo vrijeme. (Lk 4, 24)

Svakako, radi se o Isusu Spasitelju, ali kad čovjek pokuša malo i svoj proročki život uspoređivati onda vrlo lako spozna da je ipak mnogo lakše govoriti tamo gdje nisu tvoji. Više te ljudi poštuju, cijene i slušaju nego u svom zavičaju. Tako vam je i sa svim drugim ili ostalim zvanjima. Zvanje jednog doktora ili učitelja uvijek će više biti vrednovano ili uspješnije negdje izvan našeg rodnog mjesta. Što je razumljivo, jer ljudi uvijek misle da se mi međusobno dobro poznajemo i da je nemoguće da netko kojeg poznajem sada meni govori ili mene liječi ili uči. Tako da bih na Vaše pitanje odgovorio da je lakše biti fratar izvan svoga zavičaja.

■ Na početku možemo spomenuti i podatak da ste Vi, prema evidenciji vareških župnika vođenoj zadnjih stoljeća, zapravo stoti župnik. To samo po sebi govori o dubokoj ukorijenjenosti katolika u ovom kraju o kojima kroz cijelu povijest župe skrbe franjevci. Spominje se također da se najstarije župne matice umrlih i krštenih nalaze sačuvane upravo u župi Vareš. A u Varešu je i najstarija sačuvana katolička crkva u BiH, što sve skupa zacijelo predstavlja jednu posebnu odgovornost...?

– Poznato nam je da Vareš i vareški narod ima svoju duboku povijest. Počevši od naših dviju crkava do najstarijih matrica krštenih. Samo su sutješke matice starije od naših matrica. Naša matica krštenih je iz 1643. godine, dok su matice umrlih vođene od 1646. i matice vjenčanih od 1740. godine. Kada uzmemo čitati ove župne matice onda možemo puno saznati o vremenu kroz koje je vareški puk prolazio i sve ono s čim se susretao kroz povijest, od čega je umirao, kako su pojedine obitelji dolazile, a neke zauvijek nestale. One su svjedočanstvo imena pojedinih zaseoka, mjesta, naziva grobalja, a i imena koja su ljudi davali svojim najbližima i tako čuvali određeno ime kroz nekoliko naraštaja. Uzimajući u obzir sve te podatke možemo zaključiti i kakva su vremena bila; da li je bila glad ili se događala kakva neizlječiva bolest. A danasve, prema njima se može iščitati i tko je sve od svećenika službovao u župi Vareš. Tako da je zabilježeno kako je 1612. godine prvi župnik fra Luka i kada prebrojimo sve župnike dođemo do toga da sam ja stoti po redu župnik pa se doista mogu i pohvaliti da sam jubilar. Dakle, od 1612. godine do 2023. godine ovu župu je služilo stotinu župnika, doduše neki su imali i po dva mandata u različito vrijeme. Dok su od 1841. pa do 2023. godine službovala 133 župna vikara. Evo to su zanimljivi podaci, a svakako su naše matice zaslužne što možemo znati mnogo više o svojoj prošlosti.

Stoga, biti župnik u jednoj tako povišeno bogatoj župi je velika odgovornost, oduševljenje, pa i radost. Potrebno je čuvati ono što su nam stari ostavili. Obje crkve trebaju očuvanje i zaštitu. Svaka od njih je nama jednako vrijedna i svaka na svoj način ima potrebe oko održavanja. Prema tome, to iziskuje i veliku odgovornost ma tko bio župnik.

■ Nakon četiri godine pastoralnog rada ovdje, kakvo je stanje u vareškoj župi gledano vašim očima? Vidite li šansu za određena poboljšanja ili je ovo i dalje vrijeme u kojemu su bitke s nekim procesima i negativnim trendovima u dobroj mjeri izgubljene?

– Gledano s moje strane na ovu župu moram kazati da je ona sve starija i da ovakvim tempom može postajati brojčano sve manja. U ove četiri godine kako sam u Varešu dogodilo se puno toga što je ujedno i otežalo rad u župi, a svakako je djelovalo i na vjernike. Prvo se možemo sjetiti nedavne pandemije koja nam je donijela jedno drugačije vrijeme. Od onoga kad po prvi put nismo slavili misu s narodom do ponovnog povratka naroda u crkvu. Zatim rat u Ukrajini, velika skupocina i sl., sve je to obilježje ovih četiriju godina moga rada u Varešu. Što je svakako utjecalo i na sam rad i život u župi. No, to je i vrijeme stranih investitora i velikih događanja u Varešu. Dolazak tih velikih sila po rudno bogatstvo svakako će izmijeniti ovu sredinu, htjeli mi to priznati ili ne. Ekonomski će se mnoge stvari popraviti i vjerujem da će vareški čovjek i mnogi drugi iz okolnih općina moći naći posla i poboljšati egzistenciju. Međutim, ja imam neko drugo mišljenje da će se svakako mnogo toga izmijeniti u našoj prekrasnoj prirodi. Posebno u našim povratničkim hrvatskim selima koja su zahvaćena rudnim istraživanjima i eksploatacijom rude. Naše blago je i šuma. Međutim, znamo da se godinama odvoze velike količine drvne mase, a da još uvijek, evo konkretno u mom selu Duboštica, nema "zrna" asfalta. Sve ovo što sam ukratko naveo manje ili više je odredilo i četiri godine moga pastoralnog rada u Varešu. Osobno ne vidim poboljšanja u smislu povećanja broja

vjernika i narod je, imam osjećaj, u Varešu uvijek u nekom iščekivanju i nadi da mu onaj što dođe želi više dobra nego onaj koji pokraj njega živi.

■ **U župi je 6 crkava i 14 grobalja, s isto toliko kapela. Kakvo je stanje sakralne infrastrukture: koji su projekti za Vašeg dosadašnjeg upravljanja župom realizirani, a koji su na čekanju odnosno u planu?**

– Kada sam došao u župu Vareš nekako mi je bilo tužno gledati da su noću crkve u mraku. I od samog početka želio sam da osvijetlim obje crkve. Posebno našu veliku crkvu koja svojom veličinom daje jedan poseban duh gradu. Prema ovoj crkvi sve se ostalo, cijeli grad nekako usmjeruje. Tako da sam već u 2020. godini uspio osvijetliti obje crkve. U toj godini smo ofarbali klupe u crkvi, izmjestili knjige iz vjeronaučne dvorane i dvoranu uredili. Započeo sam te godine i s uređivanjem kapele na Stogiću. Kad sam dolazio na groblje Stogić žalostilo me gledati staru kapelu koja je sva obrasla šibljem i koja se obrušavala. Također se sjećam pristupa toj kapeli. Put do kapele kroz groblje sav u vodi i blatu. Tako da smo uspjeli urediti kapelu i pristup do kapele s drenažom. Na koncu smo i nju osvijetlili, da noću poput vječnog svjetla razbija tamu u groblju. U godini 2020. potpisao sam ugovor s talijanskom organizacijom oko pomoći siromašnim obiteljima. Najviše smo pomagali dijeleći higijenske potrepštine (pelene) i hranu onima u potrebi, pa i danas s tom organizacijom surađujemo i koliko možemo olakšavamo život ugroženima. Projekt smo nazvali "mai soli" (nikad sami). Zatim smo u 2021. započeli sanaciju zvonika na groblju Pržići gdje smo uspjeli napraviti novi i izmjestiti zvono sa zida kapele, koji je uslijed rada zvona i vibracija ispucao. Prošle, 2022. godine zajedno s vjernicima iz Vareš Majdana uređivali smo i groblje u Vareš Majdanu.

U zadnje vrijeme smo u pripremama za sređivanje krova na mrtvačnici u Stogiću. Zatim fasada na crkvi svete Barbare u Vareš Majdanu i svakako u pripremi smo s projektom za krov na velikoj crkvi i njezinu fasadu. Moramo dovršiti i fasadu na župnoj kući jer je samo polovično urađena. Također ću napomenuti da su se u ovom razdoblju od četiri godine dogodila i neka razbojništva na sakralnim objektima i na crkvenoj imovini. Na Božić 2020. uništena je rasvjeta na groblju Stogić. Godine 2021. iz župnoga je dvorišta ukradena zastava našeg naroda i uništen jarbol. Na Božić 2021. godine provaljeno nam je u crkvu u Vareš Majdanu. Dok je 2022. godine uništen križ prema selu Javornik. Gledajući na sve te događaje mogu reći hvala Bogu pa nije

bilo težih oštećenja i krivičnih djela. Prema tome kad se sve četiri godine uzmu obzir mnogo se toga uradilo. Prestaje još puno planova, a nadam se da ćemo većinu njih uspješno i relizirati.

■ **Na koncu, kakvom cijenite varešku društvenu pozornicu i, napose živu, kulturnu scenu, koja se naviknula često oslanjati na Crkvu i na podršku župnoga ureda?**

– Mnogo toga se kroz crkvu u Varešu započinjalo. Međutim, na malo toga crkva se mogla osloniti. Naime, sve ono što se pokušavalo kroz crkvu i zasnivalo na općem dobru je vremenom prelazilo u privatno ili se ugasilo. Crkva je bila mnogima pozornica za njihovu vlastitu slavu i ostvarenje, ali zauzvrat je vrlo malo ili nimalo crkva u tome nalazila oslonac i podršku. Žao mi je što danas, trideset godina od rata, naša crkva prokišnjava. Obje su crkve pod zaštitom Zavoda za spomenike BiH, ali nažalost to je često samo status a jako je malo njihove brige za naše povijesne crkve. Župni ured je davao podršku i kulturi kroz ovo moje vrijeme, počevši od mnogih koncerata klasične glazbe kroz zadnje četiri godine. Prošle godine smo ugostili i Sarajevsku filharmoniju. Ove godine nećemo imati klasične koncerte u našim crkvama. Nekako je najljepše da župa bude nositelj svih događanja u sakralnim objektima.

Mi u Varešu, u zadnje vrijeme, imamo i Centar za kulturu. Tako da je to veliko i pohvalno da svi koji žele mogu kroz taj centar raditi na ostvarenje kulturnog života. Župa je pokušala ove godine aplicirati za sredstva kako bismo organizirali duhovni koncert uoči Mihaljdana. No, nismo dobili pozitivan odgovor tako da ćemo imati koncert u nekim drugim vremenima kada za takvo nešto budemo imali i podršku Ministarstva za kulturu i sport.

U našoj zemlji puno toga politika određuje. Političari odluče da im je važnije pomagati neke druge institucije ili pojedince od kojih će imati glasačku podršku. Mi svakako kao župa moramo štiti svoje interese i sakralnost crkvenih prostora koji su prvenstveno za molitvu. Danas je opće poznato da se pojavilo mnoštvo udruga ili organizacija koje se osnivaju kako bi se iz određenih grantova mogao izvlačiti novac. Osobno nemam ništa protiv, ali ne želim da takvo jedno, često je to "tezgarenje" postane kulturna scena moga Vareša. Svakako, župa će zajedno s Ministarstvom za kulturu ili uz suradnju Općine organizirati sve što god mogne, bilo da se radi o promociji kulture ili duhovnih događaja. Tu smo i bit ćemo podrška očuvanju i prezentiranju kako duhovnog tako i kulturnoga dobra Vareša.

Razgovarao M. Marijanović **B**

Fra Anto Vučković

Proslava patrona župe

Dana 29. rujna 2023. svečano je proslavljen sveti Mihovil, patron župe Vareš. Misno slavlje u župnoj crkvi predvodio je fra Anto Vučković, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu, uz koncelebraciju svećenika iz okolnih župa.

Fra Anto je u propovijedi istaknuo da postoje dva svijeta: "Mi živimo u vidljivom svijetu i nevidljivom svijetu. Taj vidljivi je važan, ali nije razumljiv ako vam se ne otvore oči za nevidljivo. Nikoga od nas vidljivi svijet koji nema odnosa s Bogom ne može razumjeti kad se pita: što vi radite u crkvi danas, što ćete tamo? To je posve neshvatljivo onom koji vidi samo vidljivo." Naglasio je kako se u nevidljivim dijelovima čovjekova života često vode različite bitke i da se zbog toga treba truditi sve dobro u ljudima isticati, te tako poticati i sve druge da budu bolji ljudi. **S. P. B**

Priča o jednom zanesenjaku

Piše Č. Jelić

Matija je moj susjed. Nebitno što je on iz Petrova Dola a ja sa Čeme, jer nisu Diknjići neki tamo velegrad. Čak ni u ono zlatno doba naše selo nije premašivalo brojku od 160 duša. Zato je najnormalnije da se u tako maloj sredini svi međusobno znaju.

Ipak, nešto se ne sjećam da sam kao dječčacić poznao ili viđao Matiju, iako sam i tada znao proći kraj njegove kuće. Mama bi me, naime, s vremena na vrijeme pošalj kakvim poslom na Mlakve do moje tetke. A baš je u blizini kuće u kojoj su sa svojom djecom živjeli Matijini roditelji, Ivan i Manda Franjić, iznad puta prolazila velika rudnička žičara. Kad god bih se nađi u Petrovu Dolu slijedio sam stroge i precizne majčine upute. Morao sam uprezati pravi trenutak; onaj kada su prazne korpe dovoljno udaljene od natovarenih koje su, uspinjući se prema vrhu Divinice, gurale u suprotnom smjeru. Tek tad bih projurio dvadesetak kritičnih metara ispod visoko razapetih sajli po kojima su prijeteći klizila neobična vozila. U Petrovu Dolu, dakle, nikad nije bilo zijevanja uokolo ili nepotrebnog zadržavanja.

Najprije će biti da sam za Matiju saznao tek nakon što sam krenuo u školu. To se moglo dogoditi jedino na Rasadima (a i gdje bi drugo?!). Rasadi su tada bili nezaobilazno nedjeljno okupljalište brojnih Diknjićana (i ne samo njih!). Većina diknjićkih đaka pješaka nedjeljom se, umjesto u školu, kotrljala niz Glavicu u varešku crkvu, na ranu misu jer im vrijeme pučke mise nikako nije odgovaralo. Trebalo se, naime, što prije vratiti u selo, presvući se i nešto prezalogajiti, pa pohrliti u jedan čaroban kutak, na proplanak koji su seoski vizionari strojevima proširili i poravnali, onda još zasijali travom, sve da bi se tu moglo naganjati loptu, kad su Grgina krečana i Panje ionako bili predaleko. Kasnije se iza jednoga gola, onog udaljenijeg od sela, tu odnekud pojavio rashodovani autobus, opremljen kavanskim stolovima i stolicama, zaštićen rešetkama na otvorima i obojen u plavo, a nakon što je u njega uvedena struja, upotpunjen je priručnim bifeom i kuhinjom. Otad su se nedjeljna druženja Diknjićana produžavala do duboko u noć.

Još kao prvašić i ja sam otkrio Rasade. Nedugo nakon što bih se nedjeljom uspen traj iz grada, hitao sam ka suprotnom kraju sela udaljenom bar još dobar kilometar. Nas klince tu su spremno dočekivali Rasadi, a dječji je termin počinjao

Nogometna ekipa Diknjića iz 1973. uoči finalne utakmice Seoske lige u kojoj su Diknjići pobijedili Dabravine rezultatom 3 : 1. Snimljeno u Majdanu pred "Partizanom". Matija je prvi zdesna.

znatno prije podneva. Mi "mali" (tako smo se zaista nazivali) nismo imali vremena za gubljenje jer su popodne pristizali "vel'ki" (i njih smo tako zvali), poslije čega na igralištu više nije bilo mjesta za dječurliju. "Mali" su se tad preobraćali u gledatelje i navijače. A među onim "vel'kim" bio je i Matija Franjić. On je uistinu, u svakom pogledu, bio velik ili jednostavnije – bio je Matija Veliki! Matija bijaše golman; ali ne bilo kakav. Znao, do neke sam dobi bio siguran da ljudska bića ne mogu letjeti. Sve dok me Matija nije razuvjerio. Za jednoga zagrijavanja uoči utakmice netko je prema njemu bacio loptu, sad na jednu sad na drugu stranu, a Matija bi svaki puta poleti zrakom, onoliko visoko i daleko koliko je trebalo da loptu dosegne i čvrsto prigrli. Kad je utakmica počinjala, nehajno je zbacio gornji dio trenirke i u crnom vratarskom dresu stao između stativa te nastavio s još spektakularnijim paradama. To je činio uz smijeh i s nevjerojatnom lakoćom, poput kakve pantere, dok se jedan klinjo otvorenih usta divio njegovim vratolomijama. Tog sam se predvečerja kući vraćao opčinjen onim čemu sam malo ranije svjedočio. Još kad mi je uskoro pokazana fotografija na kojoj je Matija rukama šćepao loptu neposredno ispred rašlji, a torzo i noge mu poravnati s prečkom i tek malo niže nje, čvrsto sam riješio da i ja moram biti golman. I zaista, više nikad nisam odustajao od te odluke.

Šteta što nisam imao bar mrvicu Matijina talenta...

Naš je Matija bio velika nogometna faca, nezamjenjiva "jedinica" i jedan od ključnih igrača diknjičke momčadi, koja je u to doba harala popularnom Seoskom ligom. U dva ju je navrata osvajala, oba puta s Matijom na vratima. Neke se njegove bravurozne obrane s tih nadmetanja i danas prepričavaju. Istina, Matija bi ponekad primi i kakav gol, što je moja djetinja pamet odbijala pojmiti. U to sam doba već znao za sve prvligaške vratare, od Sirkovića do Muftića ili Mutibarića, te za podosta nižerazrednih, ali svi su oni bili minorni spram našeg Matije. A Matija nije bolovao od prevelikih ambicija. Radio je kao električar, i samo nedjeljom i blagdanima, kao i većina njegovih suigrača, vrijeme prekraćivao uz loptu. Prepun nepatvorene sportske romantike i zdravog entuzijazma, nogomet je doživljavao tek kao igru u kojoj je strastveno uživao. Doduše, jedno je vrijeme trenirao i za NK "Vareš". Mnogo godina kasnije doznao sam da je kopačke, koje je nosio u Majdan na treninge, od oca skrivao u štali i da te svoje aktivnosti ocu nije ni spominjao. To me je nemalo iznenadilo, jer Matijina oca pamtim kao dobronamjernog šaljivčinu, kojeg smo, zbog njegove gorljive pobožnosti, mangupski ali s puno respekta, zvali – Ivan Kršćanin.

Negdje od sedamdesetih godina prošloga stoljeća, ponajviše Matijinom zaslu-

gom, Rasadi su posljednje srpanjske nedjelje postajali poprište nogometnog turnira – zapravo svenarodnog teferića – koji je privlačio goleme rijeke posjetitelja i ubrzo postao tradicionalan. Prvih su godina nogometne ekipe bile ustaljene: "Bobovac" (Matijino poduzeće), "Zrak", "Željezara" i domaćin "Diknjići", pa bi se tu zapravo nađi gotovo svi prvotimci tada renomiranoga Nogometnog kluba "Vareš". Za te je prigode travnjak svečano obilježavan bijelim linijama, a golovi su ukrašavani novim mrežama. Okolni prostor redovno je bivao nakrcan gledateljima koji nisu štedjeli ni grla ni dlanove. Obližnji su se pak četinari, načičkani smjelom mlađarijom, doimali poput okićenih božićnih jelki... Nekoliko je godina Matija bio neprikosnoven na vratima domaće momčadi. No, čim bi se završilo s loptanjem, zauzimao je položaj poviše onog autobusa i prihvaćao se mikrofona, jer je slijedio veseliji dio programa. Prvo se više ekipa od po nekoliko impozantnih stokilaša nadmetalo u povlačenju užeta sve dok se ne dobiju konačni pobjednici, a to bi se znalo baš otegnuti. Potom su, prije neizostavne svirke, na red dolazili sadržaji za najmlađe: djevojčice su se obično natjecale u brzom jedenju šampita (koja je to bila šega!), a dječaci su najčešće trčali (hoću reći – padali pa ustajali!) u vrećama. U stilu nekadašnjih radijskih reportera, Matija je te igre neumorno "prenosio" i začínjao neočekivanim dosjetkama, pritom poimence oslovljavajući sve sudionike, čak i one najmlađe i najmanje, što je oduševljavalo mnogobrojnu publiku.

Desetak godina kasnije Matija je kopačke objesio o klin te se maksimalno posvetio seoskom aktivizmu, koji je, među ostalim, podrazumijevao organiziranje i stalno unapređivanje sad već tradicionalnoga srpanjskog turnira. Otad je, jasno, uživo prenosio i same utakmice, uz doskočice na kakvima bi mu pozavidio i nekoć legendarni komentator Ivan Tomić, pa su društvanca ili parovi od akcije koji bi se zavlčili dublje u šumu u svakom trenutku znali kako stoje stvari na samom terenu. Zahvaljujući Matijinim inovacijama, postupno su se počele pojavljivati i neke nove ekipe. Tako su, primjerice, sredinom osamdesetih, pred krcatim gledalištem, snage odmjerile djevojke iz ŽNK "Loto" i diknjički pioniri. Borba je bila tvrda i neizvjesna, da ne kažem prava "muška", a rezultat gotovo pa nebitan (zapravo ga se ne mogu sjetiti). Uglavnom, publika je istinski uživala, što u Matijinu slikovitom komentiranju što u sjajnim potezima na igralištu... Nekako u to vrijeme jedan je visoki crnomanjasti momčić na sebe počinjao skretati pozornost. Bio je to Matijin nećak Boško zvan

Bole, kasnije standardan golman NK "Vareša" i kadetski reprezentativac BiH, koji je svoje prve nogometne korake načinio upravo na Rasadima. Nije teško pogoditi tko mu je bio prvi uzor i zašto je izabrao poziciju čuvara mreže...

U predvečerje nadolazećeg rata mnogo toga, dotad uobičajenog, potiskivano je u drugi plan. Na Rasadima je posljednji turnir održan 1992. Već sredinom naredne godine Vareš je bio prepun izbjeglica iz Kaknja, a pred kraj te 1993. svi su oni, zajedno s vareškim Hrvatima, doživjeli egzodus. U studenom 1993., kao pripadnik HVO-a, s nepunih 25 godina pogiba Boško Franjić... Njemu u čast, 1995. godine Matija na Višnjićima – Rasadi su tada bili izvan kontrole HVO-a – organizira Memorijalni turnir Boško Franjić Bole. Poslije se Matija pobrinuo da se na Boškovu grobu nađe kameni spomenik u obliku crno-bijele *bubamare*...

Po okončanju rata, premda s gradskom adresom, Matija je većinu vremena provodio na Diknjićima. Kad su se vratili iz prognanstva, moji su se roditelji svako malo znali pohvaliti kako ih je obišao Matija. Mamina su se izvješća redovno završavala riječima "pun je priče", kojima je željela dočarati Matijinu osobnost. E, moja mati – kontao bih tada – znam koliko je Matija pričljiv još od onih davnih turnira, kad bi se on s mikrofonom u ruci navij pored autobusa. A Matija nije bez razloga boravio u selu. Svakodnevno je posjećivao i ostale suseljanke, svima bio na usluzi i svojski se upinjao da im olakša

povratničke dane. Svojim im je autom, kao usput, iz grada dovezio nužne potrepštine, a u stvari se samo radi njih i spuštao do Vareša. Tih su dana do punog izražaja dolazili njegova nesebičnost, čovjekoljublje i požrtvornost. Oko Božića, prilikom blagoslova kuća, provedi bi *paroka* duž čitava sela, a za proljetnih i jesenskih misa u diknjičkome groblju, opet bi, kao vrijedni prakaratur, budi svećeniku pri ruci. Negdje nakon polovice mise dograbi bi platnenu vrećicu i s njom kreni prikupljati lemozinu. Onako brzonog, za tren bi obleti čitavo groblje, unaprijed registrirajući bar desetak ruku s pripremljenim milodarima. Još bi gotovo sa svakim stigni pokoju šeretski proturiti. Očito je pokupio podosta očevih gena...

Danas su Diknjići gotovo opustjeli. Većina prijeratnih Diknjićana raspršena je po bijelome svijetu. Mnogi su u međuvremenu zauvijek sklopili oči, među njima i moji roditelji. Rasadi su se pak nekako smanjili i zarasli do neprepoznatljivosti, a čuveni plavi autobus netragom nestao...

Do unatrag kratkog vremena Matiju sam često sretao, uglavnom podalje od grada. U posljednje vrijeme zdravlje mu je nešto narušeno, a i osamdeseta mu se neumoljivo približava. Čujem da rijetko izlazi. Svejedno, vazda pogledavam kad će opet odnekud iskočiti pa da još koju prometnemo. Već ste shvatili da je Matija uvijek bio hiperaktivan i zaigran, a takvi vam ne mogu predugo mirovati.

B

U OBJEKTIVU

Čudo u Varešu: da ima jedan prometni znak, a da nije svezan u mašnu, izgreban, išaran ili iščupan i odnesen za "ličnu upotrebu".

Priredio M. M.

POSLEDNJI POZDRAV

MIJANA BERBEROVIĆ rođ. Drijenčić
(23.II.1978. – 21.VIII.2023.)

Fališ nam u svakom otkucaju srca, svakom treptaju oka i svakoj sekundi života. Uvijek si u našim mislima i vječno u našim srcima. Postoji nešto što nikada umrijeti neće, a to su uspomene na tebe. Počivaj u miru Božjem!

Tvoja majka Katarina, sin Mak, brat Dado
s djecom Emili i Daniel

IN MEMORIAM

(8.III.2023. – 8.IX.2023.)

IVO RAJIĆ

Vrijeme ne umanjuje tugu, bol, ni prazninu.
U svemu si ostavio trag i zauvijek si dio nas.
Sjećanje i ljubav prema tebi oplemenjuje naše živote i
budi najljepše uspomene.
Hvala ti za sve.

Darjana i Marina s obitelji

TUŽNO SJEĆANJE

(28.IX.2002. – 28.IX.2023.)

JOZO BOŽIĆ

Uspomenu na tebe čuvamo s poštovanjem i ljubavlju.
Počivaj u miru Božjem!

Tvoja obitelj

SJEĆANJE

na naše voljene roditelje, baku i djeda

DRAGO ANDRIĆ
(6.X.2002. – 6.X.2023.)

KATA ANDRIĆ
rođ. Dodik
(29.IX.2021. – 29.IX.2023.)

Neizbrisiv je trag silne ljubavi kojom ste
ispunjavali naše živote, ostavljajući nam blagoslov
za buduće dane.

Počivali u miru!

Vaša zahvalna djeca: Berti i Vera s obiteljima

IN MEMORIAM

**LJUBOMIR
DODIK**
(1932. – 2001.)

**KATARINA
MARIĆ**
(1958. – 2010.)

**MARIJA
DODIK**
(1932. – 2021.)

Dragi naši!
Godine prolaze, ali sjećanja na vas žive u nama.
Počivali u miru Božjem!

Vaši najmiliji

IN MEMORIAM

**IRENA
ĆURČIĆ**

**ZDENKO
ĆURČIĆ**

**DUNJA
ANDRIJEVIĆ**
rođ. Ćurčić

Zauvijek ostajete u našim srcima.
Počivali u miru!

Obitelj Ćurčić: Darko, Kaća, Zlata i Mena

U SPOMEN

Dana 5. listopada navršile su se tri godine
od kako nas je napustio naš dragi tata, djed i punac

ZDRAVKO DUŽNOVIĆ
(1944. – 2020.)

Dragi naš, fališ neizmjenjivo.
Uvijek si i zauvijek u našim srcima, sjećanjima i
spominjanjima. Počivaj u miru Božjem!

Vole te tvoji Irena, Andrea i Erwin

U SPOMEN

Dana 15. listopada navršilo se pet godina
od kako nas je napustio naš striko, prastriko i kum

RAFAEL DUŽNOVIĆ
(1951. – 2018.)

Naš Rafo.
Počivaj u miru Božjem!

Vole te tvoji Irena, Andrea i Erwin

TUŽNO SJEĆANJE
(18.X.2013. – 18.X.2023.)

Voljenoj majci i baki

MARIJI MIRČIĆ

S ljubavlju i tugom čuvamo uspomenu
na tebe i tvoju dobrotu.

Uvijek ćeš ostati u našim srcima.

Tvoji najmiliji

IN MEMORIAM

FRANJO PETROVIĆ
(15.IX.1949. – 20.X.2015.)

Zauvijek si u našim srcima, mislima i molitvama...
Počivaj u miru.

Supruga i kćerke

IN MEMORIAM
(20.X.2015. – 20.X.2023.)

FRANJO PETROVIĆ

Godine prolaze, ali sjećanje na tebe nikad ne prestaje.
Počivaj u miru!

Tvoji braća i sestre: Ivica, Željka, Anto i Jelena

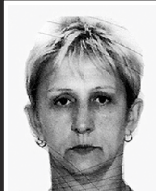
IN MEMORIAM

Dana 25. listopada navršit će se 21 godina
otkako nije s nama naš dragi

SLAVKO MIRČIĆ
(2002. – 2023.)

S poštovanjem i ljubavlju čuvamo uspomenu na tebe.
Počivaj u miru Božjem!

Tvoji najmiliji

TUŽNO SJEĆANJE
(28.X.2007. – 28.X.2023.)

Dana 28. listopada navršit će se 16 godina
otkako je preminula naša draga

MIRJANA IDŽAKOVIĆ

Nedostaješ nam svakim danom, zauvijek ćemo se
sjećati tvoje beskrajne dobrote, vedrine, osmijeha,
ljubavi i brige za nas. Ostaješ živjeti u našim srcima.
Počivaj u miru Božjem!

Suprug Nikola, sinovi Damir i Luka s obiteljima

SJEĆANJE
STJEPAN JELIĆ
(1929. – 2016.)

VERONIKA JELIĆ rođ. Božić
(1930. – 2011.)

Dragi naši roditelji,
ponosni smo što smo imali roditelje kao što ste vi bili. Ostajete
zauvijek u našim srcima i mislima. Počivajte u miru Božjem!

Vaša djeca s obiteljima

IN MEMORIAM

IVAN
MARIJANOVIĆ
SOLDAT
(1907. – 1973.)

ANA
MARIJANOVIĆ
rođ. Dodik
(1908. – 1985.)

JAGODA
DIVKOVIĆ
rođ. Marijanović
(1931. – 2015.)

MARKO JAVOR
(1935. – 2019.)

MARIJA JAVOR
rođ. Marijanović
(1934. – 2020.)

Život nestane u trenu, ali sjećanja i ljubav ostaju zauvijek.
Uspomene na vas ne blijede,
čuvamo vas u srcima i mislima.

Počivali u miru!

Sin Davorin i kćerka Dajana, s obiteljima

JOŽO
MARIJANOVIĆ
(1936. – 2011.)

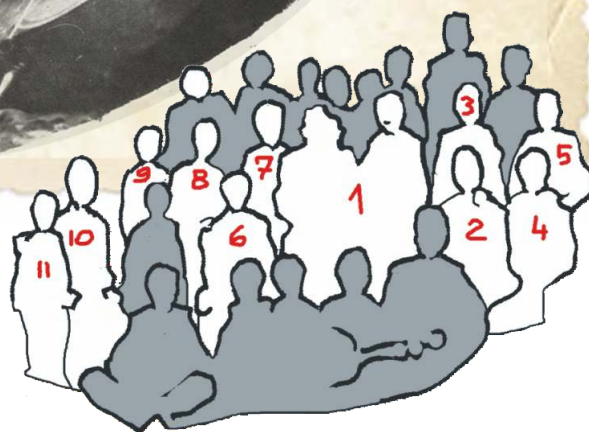

MATO
MARIJANOVIĆ
(1941. – 2007.)

SLAVKO
MARIJANOVIĆ
(1945. – 1975.)

Počivali u miru!
Davorin i Dajana, s obiteljima

Prije 102 godine

Od Darka Zloušića Ticija dobili smo ovu fotografiju i, zahvaljujući njegovu osjećaju za starinu, podatke o osobama na njoj – one koji su sačuvani. Snimljena je pred svadbu njegova djeda i bake s majčine strane (Ivo i Katarina Obučić) u jesen 1921. godine. Mjesto radnje je naselje Korovinjići, a uz mladence na fotografiji su familija i prijatelji. Na licima se zapaža pomanjkanje veselosti, jer kako to pojašnjava Tici – muški su se friško vratili iz Velikog rata, pregrmjela se "španjolska", a život ionako bješe težački sam po sebi. Uza sve dodao je opasku da su Obučići tijekom prošloga stoljeća lagano nestali iz Vareša, a zadnji od njih bio je fra Branko Obučić.

A da bi se lakše razumjelo na kojoj je tko poziciji na fotografiji, Tici je priložio grafiku s brojčanim oznakama. Pod brojevima ispod navedena su imena i prezimena, i to:

- 1 – mladenci;
 - 2 – Marko Šimić Jangin;
 - 3 – Jozo Pejčinović;
 - 4 – Marko Marijančević, rodonačelnik te obitelji u Varešu;
 - 5 – Anđa Marijančević, prva žena M. Marijančevića;
 - 6 – Jelena Šimić Janginovica;
 - 7 – Miško Filipović, Katkin brat, bio financ u željezari;
 - 8 – Ljuba Pogarčić, mati Zdravka, Zdenke i Smiljke Pogarčić;
 - 9 – Jelena Idžaković, mati od Miruna Idžaka;
 - 10 – Pero Obučić, djever, livac;
 - 11 – Anto Filipović Katka, stari i poznati vareški tokar.
- U podnožju su tamburaši iz Kreševa.
Ostale je pojeo zaborav.

Proizvodnja i trgovina
modnih tkanina i
modne konfekcije

71330 Vareš | ul. Zvijezda 25 (poslovna zgrada Bobovac)
tel./fax: 032 849 300 | e-mail: info@profitex.ba
www.profitex.ba

										Autor: ČEJEN	MJESTO NA KOJEM ISKAČU ISKRE	ŽURNA- LIST	VLAK NA ELEKTRIČ- NI POGON
										DRUGE, OSTALE			
										VAŽAN ZAČIN			
										SLOVO Q			
										URLIK LAVA			
										"INTERNO"			
										ŠARENILO (pjesn.)			
RJEŠENJE GORNJEG REBUSA O TIPU U ODLASKU (frazu: 2,4,4)	DISHAR- MONIJA	ČETVRTAST KALUĐERSKI NAPRSNIK (množ.)	PUSTITI, POPUSTITI (reg.)	ZEMLJA ILIRA	STANOVNIK ROVINJA, ROVINJA- NIN	SUZBITI VATRU ILI UTRNUITI SVIJEČU	 VI, ONI	NADIMAK GOETHE- OVE MAJKE	15 : 5				
									NASELJE NA KOR- ČULI			"ČITAJ!" NEČISTO, PRLJAVO (reg.)	
ZNANOST O VINU										Š/NA BEZ VOKALA			
PLJUVAČKA (lat.)							LIBIJCI I OMANCI			AZERBAJ- DŽANAC			
REDOVNICA SV. KLARE ASIŠKE								GRAD NA DONU FEUDALNA OBITELJ (ACHA)					
SLAVNA GIMNAS- TIČARKA, LARISA									ENGLISKI GROF (EARL)				
LETAČICA, PILOT- KINJA									ALUMINIJ				
DRAGO IBLER			ACETILSA- LICILNA KISELINA (ACETISAL)							OLIVER KAHN			

RJEŠENJE SKANDINAVKE, vodovarno: ine, sol, kve, rik, int, šar, tr, namir umače, č, enologija, šn, saliva, azov, latinja, eri, avijačarka, di, acisal, ok.

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

osnivač i izdavač: HKD "Napredak", Podružnica Vareš • za izdavača: Mario Mirčić • adresa uredništva: 71330 Vareš, Zvijezda 25, tel.: +387(0)66/116-025, fax: +387(0)32/843-094 • internetska adresa: <http://www.vares-bobovac.com> • e-mail: listbobovac@hotmail.com • žiroračun u KM: 3385802224035182 kod UniCredit Bank d.d., s naznakom: za list "Bobovac" • račun za devizne uplate: 20013680001, IBAN broj: BA39 3385 8048 2407 4883, SWIFT: UNCRBA 22 • cijena godišnje pretplate: BiH – 30 KM, zemlje regije i Europske unije – 106,80 KM (55 €), Sjeverna Amerika i Australija – 120,00 KM • naklada: 500 primjeraka • izlazi jedanput mjesečno • glavni i odgovorni urednik: Mladenko Marijanović • uredništvo: Zlatko Filipović, Čedomir Jelić, Dubravko Tokmačić i Mijo Vidović • tisak: "Dobra knjiga" d.o.o. Sarajevo

Miholjske sličice

Na Miholjdan, po tradiciji, narodno veselje ispred župne crkve u Varešu. I ovoga puta ukrašeno mladošću u starim nošnjama. Da se to dočara nedovoljan bi bio jedan kadar, zato tome događaju poklanjamo cijelu stranicu pa neka fotografije govore.

